

МИКИЦА ИЛИЋ

МАРИАМ ИЗ МАГДАЛЕ

Ако сви мртви васкрсну, хоће ли се земља расирснути под њежином нацеџ нишћавила? сањала су седморица уморних спавача у пећини на брду Целиону. И ја сам била део њиховог сна. Била сам укочена и хладна. Била сам мост расцеџ над безданом.

Из сна ме је тргнуо Он, Будилац света, када ми је пружио руку праштања и истерао из мене седам злих бесова. Лежала сам у прашини окупаној светлошћу и стидом, чекајући пресуду острвљене светине спремне на линч, када је његова високо подигнута рука позвала безгрешне да се први хитну каменицом. Разјарена, обесна руља је намах утихнула у посрамљено стадо. Тек тад сам схватила разлику између условне и безусловне љубави. Раније сам волела творевину, а када ми је Он узео руку у своје снажне, кошчате шаке дрводеље и подигао ме из греха, заволела сам Творца.

Док сам страсно љубила грешне људе, увек ми је пред очима био неки услов: волим те ако и ти мене волиш, мрзим те ако ме не волиш. Када је моје срце заволело Безгрешног, знала сам да је то безусловна љубав. Баш као што мајка безусловно воли своје дете – Божји дар. Све остале љубави опхрване страшћу и похотом имају своје „ако” и „онда”, а моја љубав према Њему била је чиста од самољубља и таштине.

Неки други људи, прикраћени за дар љубави у својим срцима, касније су говорили да сам волела Учитеља онако како жена воли мушкарца. Никада се нисам бранила од злих гласова, јер *објашњавају своју љубав је истио цитио и мушћини воду са извора. Љубав је без зашћио! Као ружа.*

Лейоџа је у оку њосмаџрача. Красота тела коју сам носила у очима других људи, била је извор свих мојих јада. Док су ми

прилазили мушкарци који су се страсно клели у своја осећања, уживала сам да замишљам како ме они виде. Никога нисам волела, осим себе. Понекад сам се варала да волим неког мушкарца, али, заправо, волела сам његову опчињеност мноме, волела сам себе онако како ме он види.

У врелим, тескобним ноћима од празника бесквасних хлебова до празника сеница, док бих чекала неког од многобројних удварача, слуђених и омамљених оним чудесним осећањем што се олако назива љубављу, размишљала сам зашто је човеку дато тако опасно оружје којим погубљује властиту душу.

Љубав је најсиловитије и најкрхкије понирање у дубине властите душе. Љубав је бол. *Нико ти не може бити тако сјран као човек кој си некада волео.* Тешко је схватити како неко ко те је безгранично љубио и желео, нема више никакво интересовање за тебе. Некада сте делили најинтимније тренутке и најдубље тајне, а данас га више не занима да ли си несрећна, болесна или, чак, мртва. *Љубав је тако крајика, а заборав тако дуљ.* Али у томе и јесте неодољива драж љубави између мушкарца и жене: у њеној несталности и варљивости, у грчу да се сачува оно што се сачувати не може.

Била сам богата заводница којој су даривали све што пожели: пурпурне, свилене хаљине, раскошне памучне тунике, златне персијске копче и фибуле, египатске огрлице и наушнице, лампе, мирисе, новац, робове... Полагали су пред моје ноге тапије на винограде, маслињаке, летњиковце и галије. Поседовала сам људске душе. Волела сам бесловесни Каинов пород: покварене феничанске трговце који су криво баждали своје ваге, богате персијске зеленаше који су поткупљивали власти, лицемерне јудејске царинике и књижевнике, римске војне заповеднике који су расипали туђи новац... Подизала сам вавилонски зигурат у свом охолост срцу.

Попут малог детета, видела сам шарени, безбрижни свет који се вртео око мене. Сви људи у мојој околини су постојали тек да би задовољили моје хирове, да би ме верно служили или ми се безгранично дивили. Мушкарци су ми се својевољно потчињавали, клечећи и понижавајући се преда мном. Увојак моје густе, црвене косе вредео је више него нечији понос. Скути мојих раскошних, скупих хаљина упили су више мушких суза, него иједно мајчино крило, а моји глежњеви су примили више пољубаца, него било чији честити образ. У хладовини густих кедрових крошања, просци са истока и запада певали су ми уз лире и кимвале. Моју руку су тражили Римљани, Грци, Асирци, Египћани, Персијанци, Феничани, Филистејци и Крићани, сви осим синова Дванаест племена, који су ме дубоко презирали и потајно ми се дивили.

Уживала сам у свему томе. Ипак, била сам у дубини срца незадовољна и усамљена. Нисам знала шта је то што ми недостаје, и то ме је доводило до лудила; то ме је гонило да будем још неразумнија и безобзирнија у својим прохтевима.

Док сам боравила у Магдали, на обали Генисаретског језера, свет је за мене још увек био Еденски врт. Живела сам под окриљем Емануила, а да то нисам ни знала. Нисам веровала у Бога, али је Он веровао у мене и стрпљиво чекао да га примим у своје срце. Уместо тога, кренула сам беспућем. Ипак, и на том стрмом, опасном путу суноврата, мучила су ме питања без одговора. *Као пчачке кад сипално падају на исто место, па пчачања без одговора сипојила су се у црну мрљу, коју ћу носити на души до краја времена.*

Тражећи себе, изгубила сам друге. Била сам изопштена својом вољом. Други су се поред мене осећали понижено, због моје охолости. *Људи су по својој природи једни другима блиски, понашање их удаљава.* Мислила сам да више вредим због тога што су ме туђе очи пожудно желеле. На крају сам била сама, а самоћа уједа. Баш као и сиромаштво.

Грех настаје из мешања материјалног и духовног у човеку. Грех је блудничење, а не љубав. Живела сам у разврату који је долазио од чулности мога тела. Била сам слаба и нисам умела да се изборим са жељом да будем вољена. Људи често не виде љубав у свом срцу, јер је заклоњена похотом и страху. *Ко настоји да задовољи све своје страси, пај гаси вајру сламом.* Животињска плот и блуд коју сам упознала и због које умало нисам погинула, нема никакве везе са љубављу, али је у очима слабих људи вешто заклања. Узвишена љубав је од Створитеља и без ње не постојимо, као што не постојимо без љубави према другом човеку.

Живела сам у прељуби, крадући туђа осећања и не дајући ништа заузврат. Када се сретну две изгубљене душе, плаче цела Васељена. Чим прође прва заслепљеност у пролазној, забрањеној вези – не остане ништа, јер се прељубници увек труде да што пре забораве грех, зато што их он оптерећује и чини да се осећају кривим. Зато бивши љубавници никада не могу да остану пријатељи, већ нужно постају странци. Грешници немају прошлост, већ само будућност. Тако је у љубави, тако је и у новој науци која је чиста, узвишена љубав. Од кад сам срела Њега, избрисала сам своју прошлост, али је други нису заборавили и често су ме подсећали на њу. Људима је лакше да поверују, него да опросте. Заправо, нико ми није опростио, осим Њега.

Било би лакше када би Судија ударао пацке грешницима за њихове неподопштине, али Он ћути и гледа. А људи не умеју да

уче из ћутње. Они најрадије уче из сопствених грешака. И ја сам била таква, све док нисам схватила да *учиниши грешку и не исправиши је, тио је шек права грешка.*

Не верујем у казну на овом свету. Они који дубоко верују у Творца, када доживе неку несрећу, верују још снажније. Они који не верују, када се разбију о хриди живота, продуже са својим неверовањем. Чему онда служи казна? И да ли казна уопште постоји? Или је сам живот казна? *Када нам Боџ узима нешто што не можемо схватити, он нас не кажњава, већ нам оивара руке да примимо нешто још боље.* Зато верни када страдају, окрену се још преданије Елохиму, а безбожници се љуте и подижу оптужницу против Њега у свом срцу. Када сам коначно схватила да нас *Божја воља никада неће одвести негде где нас Божја милости неће заштити*, спознала сам мир и тишину, дубоку попут океана.

Живот је тако слојевит, јер је саткан од бројних правила, а истовремено тако једноставан, јер ни једно од тих правила не важи у потпуности.

Петар, Јаков, Андреј и друга браћа наметали су обраћеницима законе нашег племена, не схватајући да *наше истине нису вредније од истина наших предака* и да *свако ко је уверен да поседује истину, представља опасност за друге људе.* И шта је то уопште истина? Истина је недокучива људском роду. Остаје само вера, нада и љубав, од којих је највећа љубав. Петар се три пута одрекао Учитеља, Павле је гонио следбенике нове науке пре него што је постао један од њих, а ја сам живела у прљавом разврату, али нас је све спасла љубав.

Симон Петар и Јаков Праведни су сматрали да Јеврејин када прими ново учење треба да остане Јеврејин, а Павлу је то било небитно јер је проповедао паганима и јео са њима за истом трпезом, не марећи за обредну чистоту. Ученици који су били уз Петра и Јакова, ширили су нови науч међу браћом по крви, док су Павла и Варнаву послали да проповедају паганима и скупљају помоћ за сиромаше у Јерусалиму. Већина браће је слутила пропаст њиховог подухвата, говорећи да је омасовљење нове науке почетак њеног краја.

Ученици ме никада нису прихватили као себи равну. Заправо, дубоко су ме презирали због моје прошлости. Говорили су да једна жена не може бити достојна да прими Реч истине, иако је достојна да прими семе живота у своју утробу. Највећа од свих мајки је била достојна да роди Сина, али то у очима мужева није било довољно за опроштај Евиним кћерима. Ученици су мислили да они треба да суде о величини туђег греха и Божјој милости.

Када нас је Он напустио никоме од браће није било јасно како сам ја, најнедостojнија од свих, доживела милост познања и зашто се Учитель јавио прво мени, а не некоме од њих који су били угаони камен нове науке. Искрено, ни ја нисам знала одакле толика милост према мени проказаној и одбаченој, каквом су ме други сматрали. Мудраци су говорили: *да бисмо добили нешто што никада нисмо имали, морамо учинити нешто што никада нисмо учинили*. Никада нисам била свесна својих дела, јер сам се управљала срцем, а то ме је увек скупо коштало.

Пратила сам Учитеља диљем Галилеје, Самарије и Јудеје. Газила сам пустињску прашину и врели камен у малобројној скупини жедних Речи. Зато су ме касније неки од ученика молили да им пренесем Равијеве поуке које сам чула на путовањима, да би их окаменили у слово.

Заједно са Мајком гледала сам последње муке Сина и његово полагање у гробницу Јосифа из Ариматеје. Када смо у зору хтеле уљем да помажемо Тело, анђеоски глас нам је рекао да не тражимо Живога међу мртвима, и да пренесемо Његовим ученицима радосну вест. Глас се ширио на путу за Емаус, претварајући се у чудо које су апостоли примили са неверицом. Касније су рекли за Тому да је био малoverан када је ставио руку у Равијева ребра, али су испочетка и други сумњали. Њихова неверица је била мој плач.

Сумњао је и прокуратор Пилат који није стигао да опере крваве руке, пре него што је скончао у прогонству. Док сам стајала пред Тиберијем и док је из мог срца куљао бес, а са мојих усана се изливале отровне речи оптужнице против бившег намесника Јудеје, јаје које сам хтела да дарујем императору, поцрвенело је у мојој руци од срамоте. Сви су тада поверовали, а ја сам посумњала да сам достојна апостолског звања, јер је моју душу преплавила горка срџба према човеку који није разумео своју погибел. Било ми је жао прокуратора који није доживео милост познања и који се, чак, није ни сећао своје осуде. Било ми је жао слепога који је цео живот провео у магновењу отровне сумње.

Сретала сам људе који су говорили да нема Бога. Било је тешко и мучно разговарати са њима. Када би ме неко упитао да ли Бог постоји, одговарала сам другим питањем: ако нема Бога, чега онда има? Има ли нас? Има ли смисла? Говорила сам им да је највећи доказ Божјег постојања сам човек – творевина која сумња и пита се да ли постоји Творац.

Богоборци нису схватили разлику између Бога и људске немоћи да се Он спозна. Говорила сам им да Бог није у доказима, већ у трагању. Учила сам их да се Творац открива сваког трена,

на сваком месту, али да тражитељу требају очи да види и уши да чује. *Сјознајџи Бога и живејџи – џо је једно истџо, јер Бог је живојџи.*

Учени философи и надмени зналци, који су веру у Бога заменили поверењем у науку, величали су природу, не схватајући да је то само друго име за Бога. Говорила сам им да *узрок није истџа категорија мишљења као просјор и време.*

Неки од браће који су тврдили да Бога нема, дубоко су веровали у Божје непостојање. Али, није ли то била само посувраћена вера, без иједног доказа? Није ли то било тек голо веровање да Бога нема, насупрот веровању да Бога има. Једна вера наместо друге. Друга браћа су се бунили против Бога, не поричући његово постојање, већ му пркосећи у својој гордости. Оних трећих, без икакве примисли о Богу, није било од постанка света. Четвртих, који вероваху, било је тек незнатно више. Ипак, најлакше је било преварити оне који вероваху у Бога, али не и у ђавола, јер такви су мислили: нема ђавола, нема греха, све је дозвољено, па је и Свевишњи сувишан. *Док Богу можемо служијџи само ако у њега верујемо, дојџле ђаво нема појшребе да верујемо у њега да бисмо му служили.*

Они који су били жедни кржаве правде, видели су у новој науци могућност преображаја заједнице, не видећи да им се нуди далеко дубљи и снажнији преображај душе. Други су ми говорили да би радо пришли новој науци, када би могли да живе по њеним правилима сваки дан у години, а не неколико часова седмично на агапама. Њима је сметало одсуство нове вере из свакодневног живота и односа према другим људима. Веровали су у Бога, али нису поштовали његове недостојне заступнике на земљи. Нисам знала шта да им одговорим, јер су, на неки начин, били у праву. Заиста, било ми је тешко да објасним зашто новој науци не приступају сви честити и поштени људи који су стајали по страни, док у исто време међу новообраћенима има доста злих, покварених особа. Касније сам чула од Павла да је црква болница за болесне, а не прихватилиште за савршене, и тада ми је било лакше и јасније.

Семе је падало на трње и камење, и нисам знала како да узорем оно мало плодне земље која се пружала преда мном. Најтежи су ми били они којима, сем пустоши, нисам ништа видела у срцима. Биле су то тихе, уплашене животиње које нису имале храбрости да одбаце веровање, али уместо вере у души им је била само празнина. Славили су Елохима, али нису знали зашто, примали су учење у свој ум, али не и у своје срце. Величали су Бога да би га умилостивили и постигли какву ситну корист за себе. То,

заправо, и није била вера, него пука рачуница. За њих је Учитељ говорио да су као окречени гробови. Ипак, најрадије сам мане других људи тражила у себи.

Молила сам се за браћу и сестре који су ме избегавали, јер су се осећали огољено преда мном. Моја безусловна борба за покајање и милосрђе чинила је да се људи из мог окружења осећају посрамљено и проказано. *Човек је једино створење које одбија да буде оно што је.* Већина људи је глумила свој живот, уместо да га живи. Када бих такве разобличила, беспотребно сам стварала непријатеље. Тако сам наставила да самујем.

Дубоко сам презирала слабост карактера код већине људи које сам сретала. Док сам била млада и надобудна, људски род сам делила на вукове и овце, а тек много година касније, када сам упознала Пастира, схватила сам да постоје вукови који не прихватају да буду вукови и овце које се својевољним смирењем покорвају лажним вуковима. Чим сам научила да препознајем посвећенике, танка линија између вукова и оваца се наједном избрисала, јер сам их видела са обе стране лимеса.

Нису лоша времена, нешто човек. На мом путу је најтеже било срести благу душу којој бих пренела Реч. За све године лутања и трагања, срела сам тек неколико истинских ревнитеља. Многи су ме питали како могу да носим тешко апостолско бreme на својим нејаким женским плећима. Говорила сам им: није тешко бити проносителј Речи, нити је тешко бити жена у свету мушкараца – тешко је бити човек. Зато, откад сам срела Њега, ништа друго нисам радила, осим што сам будила човека у себи. *Велики човек поставља створење себи, мали их човек поставља другима.* Већина то није схватала, па је поправљала друге људе око себе, док је у њима самима спавала звер. Мислили су да нови човек треба да устане из пепела старих заблуда, а ја никада нисам веровала да вагра доноси напредак.

Људи могу величајти истину; истина не може величајти људе. Било је тешко и мучно једну истину објашњавати мноштву људи на безброј различитих начина. Осећала сам да губим нит суштине у свим тим поједностављењима и прилагођавањима. Истина се губила у изразу, суштина у обреду, а Реч у слову. Ипак, помагала сам Јовану, најученијем од све браће, да запише Реч, јер шта ће остати после нас осим голог слова? Кад сахране човека, на његов надгробни белег уклешу тек неколико слова и то је све, јер та слова чувају сећање на умрлог дуже од потомства, склоног слатком заборау.

У младости сам ниподаштавала друге људе, и била сам слаба. И волела сам.

Када сам се поново родила, понижавали су ме и вређали, и била сам јака. И опет сам волела.

Друго нисам знала, осим да волим, јер ми је љубав била једини дар.

Књиџе су само дебела писма пријатељима. Знала сам да ће шамо где спаљују књиџе, једног дана спаљивати и људе. Књиџе и људи најлакше горе. Осећала сам да ће ватра поново да развезује запетљане чворове наших искушења, јер нико није желео Бога уживо, већ само Бога у књизи.